

KaakkoACT

Ennakoiva tieto toiminnaksi

Tilanne- ja tulevaisuuskuvat
Etelä-Savo: Finnsight 2025 ja
Tulevaisuusvuoropuhelu



Euroopan unionin
osarahoittama



KOUVOLA



Etelä-Savon tilannekuva – Muutosilmiöitä 1/2

Työelämävalmiuksien ja ohjauksen rakenteet eivät vastaa muuttuvaa työelämää

Työnantajat kaipaavat perusvalmiuksia, opiskelijat ja työnhakijat tarvitsevat tukea työelämäänsä siirtymiseen.

Kohtaanto-ongelma kärjistyy erityisesti pienillä paikkakunnilla

Työnhakijat, opiskelijat ja yritykset eivät löydä toisiaan tai osaaminen ei vastaa tarvetta.

Osaajapula yhdistyy väestön vähenemiseen ja ikääntymiseen

Työikäisten määrä laskee, erityisesti koulutetuissa ikäluokissa. Alue tarvitsee aktiivista työperäistä maahanmuuttoa ja pysyvyyden tukea.

Kansainvälisten osaajien juurtumisen haasteet

Työelämän kielivaatimukset ovat korkeita ja työpaikkojen kulttuuritietoisuus vaatii kehittämistä. Perheiden sopeutuminen ratkaisee usein pysyvyyden.

Asenteiden muutos jatkuvaa oppimista kohtaan on vielä kesken

Aikuiskoulutukseen ja osaamisen päivittämiseen liittyy epävarmuutta ja resurssipulaa. Tarvitaan arjen oppimisen mallit ja kannustimet.



**Euroopan unionin
osarahoittama**



**Ennakoiva
tieto toiminnaksi**

Etelä-Savon tilannekuva – Muutosilmiöitä 2/2

Monialaisen ohjauksen ja rinnalla kulkemisen tarve kasvaa

Nuorten ja aikuisten tukeminen edellyttää eri toimijoiden tiivistä yhteistyötä, saavutettavia palveluja myös haja-asutusalueille ja yksilöllisiä polkuja.

Yritysten ja oppilaitosten yhteistyö kaipaa uusia toimintamalleja

Tarve yhteisille foorumeille, yritysvierailuille, harjoittelumalleille ja työelämäkontakteille opintojen alkuvaiheessa ja jo peruskoulussa.

Sosiaalinen perimä ja koulutusvalintojen periytyvyys

Tarvitaan varhaista ohjausta ja esikuvia tasa-arvon lisäämiseksi.

Luovat ja yhteisölliset kokeilut kasvattavat alueen vetovoimaa

Kokeilut voivat toimia linkkinä oppimisen, työllisyyden ja identiteetin välillä. Yhteisöllisyys tukee alueelle kiinnittymistä.

Nuorten tulevaisuususkko ja kiinnittyminen alueelle horjuvat

Tarvitaan esimerkkejä onnistumisista, turvallisia kokeilu ympäristöjä ja yhteisöllisiä kokemuksia, jotka vahvistavat alueidentiteettiä.



**Euroopan unionin
osarahoittama**



**Ennakoiva
tieto toiminnaksi**

Globaalit kehityskulut, jotka selittävät alueellisia ilmiöitä

Työelämän murros ja osaamisen jatkuva uudelleenmuotoilu

→ Automaatio, tekoäly ja vihreä siirtymä muuttavat työn sisältöjä ja vaativat uudenlaista koulutusjärjestelmää.

Demografinen muutos ja väestön epätasainen jakautuminen

→ Ikääntyminen, syntyvyyden lasku ja muuttoliike kohti keskuksia heikentävät pienempien alueiden elinvoimaa ja lisäävät paineita houkutella osaajia muualta.

Globaali kilpailu osaajista ja työperäisen maahanmuuton kasvu

→ Alueiden menestys riippuu siitä, kuinka hyvin ne pystyvät houkuttelemaan, vastaanottamaan ja sitouttamaan kansainvälisiä osaajia ja heidän perheitään.

Kasvulogiikan murros ja kestävyysden ristiriita

→ Yhteiskunnat joutuvat tasapainoilemaan julkisen talouden säästöpainneiden ja kestävän siirtymän tavoitteiden välillä. Kasvun epätasaisuus ja kasvulogiikan murros haastavat päätöksentekoa.

Arvojen murros ja hyvinvoinnin uudet mittarit

→ Nuoret ja aikuiset tekevät valintoja uusilla perusteilla, mikä vaikuttaa työelämän houkuttelevuuteen, asumiseen ja koulutusvalintoihin.



**Euroopan unionin
osarahoittama**



**Ennakoiva
tieto toiminnaksi**

Etelä-Savon tilannekuvan tulkintaa – Missä ollaan nyt?

1. Hyvinvoinnin ja osaamisen haasteet kietoutuvat toisiinsa

Etelä-Savossa väestö vähenee ja ikääntyy, mikä näkyy työvoimapulana, mutta myös kuormituksena niille, jotka jo ovat työelämässä. Myös päättäjistä monet edustavat tätä ikääntyvää väestöryhmää. Työelämän muutokset ja työn pirstaloituminen heikentävät hyvinvointia ja turvallisuuden tunnetta, etenkin nuorilla ja kansainvälisillä osaajilla. Ylisukupolvisuus näkyy koulutustasossa. Isossa kuvassa koetaan, että osaaminen ei vastaa nykyisellään työmarkkinoiden tarpeita.

”Jatkuva oppiminen on arkea – mutta ajattelutapa ei vielä ole.”

2. Työelämäkontaktien ja ohjauksen puute heikentää työllistymistä

Harvaan asutuilla seuduilla töihin tai palvelujen pariin pääseminen voi olla hankalaa. Muuttaminen voi puolestaan hajottaa olemassa olevat verkostot. Erityisesti nuoret ja kv-osaajat jäävät helposti ilman tukea, jos henkilökohtainen ohjaus ei ole jatkuvaa. Maakunnassa onkin tarve tiiviimmille yhteyksille oppilaitosten, työllisyyspalvelujen ja työnantajien välillä.

Harjoittelut ja työelämäjaksot tunnistetaan keskeisiksi osiksi työelämään siirtymistä, mutta käytännössä niiden laatu ja määrä vaihtelevat.

”Työnantajat olettavat perustaitoja, joita nuorilla ei ole vielä ollut mahdollisuutta oppia.”



Euroopan unionin
osarahoittama



Ennakoiva
tieto toiminnaksi

Etelä-Savon tilannekuvan tulkintaa – Missä ollaan nyt?

3. Kulttuurinen monimuotoisuus on kasvava voimavara, mutta ei vielä arkea

Kansainvälisiä osaajia on Etelä-Savossa yhä enemmän, mutta muualta saapuneiden kiinnittyminen paikallisyhteisöihin on haastavaa.

Kielitaitovaatimukset, työyhteisöjen asenteet ja arjen verkostojen puute hidastavat integroitumista.

Toisaalta sekä työnantajissa että oppilaitoksissa on kasvava halu oppia monikulttuurisempia toimintatapoja.

”Kulttuurinen muutos on hidasta, mutta kiinnostus oppia yhdessä on olemassa.”

4. Verkostot ja yhteisöllisyys kantavat

Etelä-Savon vahvuus on läheisyys, luottamus ja verkostojen tiiviys. Alueen toimijat tuntevat toisensa ja yhteistyö on mahdollista pienilläkin resursseilla.

Haaste on kuitenkin se, että yhteistyö ei aina skaalaudu tai juurru – onnistumiset voivat jäädä paikallisiksi tai henkilöityä. Rahoitusmalleihin kohdistuvat leikkaukset vaikeuttavat erityisesti järjestöjohtoista tekemistä.

Polarisoituvassa maailmassa yhteisöllisyyteen tarvitaan tietoista panostusta.

”Meillä on halu tehdä yhdessä, mutta vielä ei ole pysyviä rakenteita siihen.”



Euroopan unionin
osarahoittama



Ennakoiva
tieto toiminnaksi

Etelä-Savon tulevaisuuskuva – Mihin ollaan menossa?

1. Työelämä tukee monimuotoisuutta ja elinikäistä oppimista

Tulevaisuuden Etelä-Savo on alue, jossa erilaiset oppijat, työntekijät ja työnantajat muodostavat yhteisen ekosysteemin. Työelämävalmiuksia kehitetään koulutusasteiden läpi, ja harjoittelu nähdään kaikille osapuolille oppimisen mahdollisuutena – ei vain velvoitteena.

Digitaaliset välineet ja räätälöity ohjaus tukevat yksilöllisiä polkuja ja auttavat työnantajia kohtaamaan erilaisuutta. Toiminnan kohteesta on siirrytty kohti aktiivista ja osallistuvaa toimijuutta.

”Tulevaisuuden työelämä Etelä-Savossa on osa jatkuvaa oppimista.”

2. Yhteisöllisyys ja osallisuus parantavat hyvinvointia

Alueella panostetaan entistä enemmän yhteisöllisyyden, vertaistuen ja mielekkään tekemisen muotoihin. Osaamiskahvilat, verkostot ja yhteisöprojektit vähentävät eriarvoisuutta ja tuovat eri sukupolvet yhteen. Luonnon tarjoamat ekosysteemipalvelut ja luontohyvinvoinnin mahdollisuudet ovat rajattomat. Työ ja hyvinvointi eivät ole erillisiä: ohjaus ja työhön liittyvä tuki nähdään osana kokonaisvaltaista elämää.

”Työpaikka tarjoaa toimeentulon lisäksi mahdollisuuden kiinnittyä yhteisöön ja merkityksellisyyden kokemuksiin.”



Euroopan unionin
osarahoittama



Ennakoiva
tieto toiminnaksi

Etelä-Savon tulevaisuuskuva – Mihin ollaan menossa?

3. Kiertotalous ja vihreä siirtymä luovat mahdollisuuksia

Biotalous ja kiertotalous murros synnyttää Etelä-Savoon uusien työtehtävien myötä uudenlaisia osaamistarpeita. Näihin voidaan kytkeä harjoittelumahdollisuuksia, jotka tuovat yhteen eri-ikäisiä ja eri taustoista tulevia tekijöitä.

Etelä-Savo voi olla kokeilualusta vihreälle työlle, jossa oppiminen, yrittäjäyys ja ympäristövastuu yhdistyvät.

"Kulutusvalinnat ovat käsissämme ja karsiminen lisää hyvinvointia."

4. Ketterän päätöksenteon maakunnalla on yhteinen suunta

Alueellinen työn tulevaisuuden tiekartta kokoaa yhteen oppilaitokset, työnantajat, työllisyys- ja hyvinvointialueet sekä kolmannen sektorin. Toiminta perustuu ketterään, tietoon perustuvaan päätöksentekoon, jossa signaalit ja muutostrendit tunnistetaan ajoissa ja niihin reagoidaan yhdessä. Negatiivisiin uutisiin vastataan aktiivisuudella ja uudenlainen tarina tulevaisuudesta antaa uskoa tekemiseen.

"Maakunta, joka ei ainoastaan sopeudu muutokseen – vaan muotoilee sen itse."



Euroopan unionin
osarahoittama



Ennakoiva
tieto toiminnaksi

KaakkoACT – Ennakoiva tieto toiminnaksi

Tämä yhteenveto kokoaa Finnsight 2025 –tapahtuman sekä Tulevaisuusvuoropuhelu-työpajasarjan tuloksia Etelä-Savon osalta.

Suuret kiitokset Etelä-Savon maakuntaliitolle ja Etelä-Savon ELO-johtoryhmän, jatkuvan oppimisen ja Hyvä työelämä Etelä-Savossa sekä Etelä-Savon Kauppakamarin osaamisen valiokunnan verkostoille yhteistyöstä!

Kooste on yksi osa KaakkoACT-hankkeessa koostettavaa kolmen maakunnan yhteistä tilanne- ja tulevaisuuskuvaa. Materiaaleja kartutetaan Etelä-Savossa, Etelä-Karjalassa ja Kymenlaaksossa eri sidosryhmiä osallistaen 2025-2026 aikana.



Euroopan unionin
osarahoittama



Ennakoiva
tieto toiminnaksi